

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt
103 33 Stockholm

Hemställan om författningsstöd för att ge Bolagsverket bemyndigande om föreskriftsrätt för anmälningar som kommer in på papper.

Inledning

Bolagsverket, liksom övrig offentlig verksamhet i Sverige, genomgår en stor utvecklings- och digitaliseringsfas. Samhällets efterfrågan på ökad tillgång till offentliga data samt företagens önskan om minskad administrativ börda gör att myndigheter måste genomföra stora utvecklingsarbeten för att gå samhällsutvecklingen till mötes. Bolagsverket har som ambition att vara en pådrivande kraft i den utvecklingen och ser den som en grundförutsättning för ett modernt näringsliv där data är aktuell, kvalitetssäkrad och öppen.

Bolagsverket ser att det finns ett generellt behov av lagstiftning som är flexibel och neutral både i förhållande till teknik och format. Alla förändringar kan inte ske samtidigt utan förändringar får ske stegvis. Föremålet för den här hemställan gäller en liten men för verket betydelsefull del i det stora utvecklings- och förenklingsarbetet. Hemställan gäller en önskan om att Bolagsverket ska ges föreskriftsrätt att bestämma format på de anmälningar som ges in till verket på papper.

Även om digitala kanaler ska vara förstahandsvalet i den offentliga förvaltningens kontakter med privatpersoner och företag så är det i dagsläget inte obligatoriskt att utföra anmälningar till Bolagsverket digitalt. Det finns en möjlighet till skriftlig anmälan för personer och företag som inte kan eller vill använda digitala kanaler i sina kontakter med myndigheten. Eftersom vi idag inte kan styra formen för det skriftliga så kan en anmälan se ut på flera sätt och innehålla olika antal uppgifter. Det kan lätt leda till att det uppstår felaktigheter samt inverka på hur snabbt handläggningen kan komma igång och avslutas. Vi vill hjälpa kunderna att göra rätt och det kan vi göra om vi får utfärda föreskrifter för anmälningar som sker på papper. Syftet med att företagen ska använda verkets blanketter är att de ska få hjälp att göra rätt och slippa förelägganden. Det leder till en effektivare process och högre kvalitet. En utökad föreskriftsrätt skulle också kunna bidra med ökad digitalisering av handläggningen med hjälp av ny teknik såsom AI och machine learning vilket kan ge kortare ledtider och nöjdare kunder.

I första hand anser vi det viktigast att se över författningarna vad gäller aktiebolag, ekonomiska föreningar, filialer, handels- och kommanditbolag samt enskilda näringsidkare.

Bestämmelser om ingivningsförfarandet i registreringsärenden är att betrakta som verkställighetsföreskrifter eftersom de varken utgör några betungande föreskrifter eller reglerar förhållandet mellan enskilda. Verkställighetsföreskrifter hör till regeringens primärområde där regeringen utan delegation får meddela föreskrifter, se 8 kap. 7 § regeringsformen. Det innebär att föreskrifter om ingivningsförfarandet kan meddelas antingen i förordning eller i Bolagsverkets föreskrifter, efter delegation.

När det gäller filialer bör en utökad föreskriftsrätt för Bolagsverket ske genom en förordningsändring. Detsamma torde gälla för handelsbolag, kommanditbolag och enskilda näringsidkare.

När det gäller ingivningsförfarandet beträffande aktiebolag och ekonomiska föreningar så finns det en informationsbestämmelse i 27 kap. 9 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) och i 19 kap. 10 § andra stycket lag (2018:672) om ekonomiska föreningar samt föreskrifter i förordning. De befintliga föreskrifterna i förordning omfattar dock inte anmälan i pappersformat varför det måste göras en förordningsändring som ger delegation för verket att meddela närmare föreskrifter om det.

1 Författningsförslag

1.1. Förslag till förordning om ändring i aktiebolagsförordningen (2005:559)

Bolagsverket föreslår i fråga om aktiebolagsförordningen (2005:559) att 1 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

En anmälan för registrering enligt aktiebolagslagen (2005:551) ska göras skriftligen hos Bolagsverket. Detsamma gäller en anmälan enligt lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar eller lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse som avser ett aktiebolag som deltar i en fusion med en ekonomisk förening eller en motsvarande utländsk juridisk person.

En anmälan enligt första stycket eller en ansökan enligt aktiebolagslagen som ska handläggas av Bolagsverket får överföras elektroniskt till Bolagsverket enligt föreskrifter som Bolagsverket får meddela.

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

En anmälan för registrering enligt aktiebolagslagen (2005:551) ska göras skriftligen hos Bolagsverket. Detsamma gäller en anmälan enligt lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar eller lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse som avser ett aktiebolag som deltar i en fusion med en ekonomisk förening eller en motsvarande utländsk juridisk person.

En anmälan enligt första stycket eller en ansökan enligt aktiebolagslagen som ska handläggas av Bolagsverket får överföras elektroniskt till Bolagsverket enligt föreskrifter som Bolagsverket får meddela.

En anmälan enligt första stycket som ges in på papper måste ges in till Bolagsverket enligt föreskrifter som Bolagsverket får meddela.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2018:759) om ekonomiska föreningar

Bolagsverket föreslår i fråga om förordningen (2018:759) om ekonomiska föreningar att det ska införas en ny paragraf, 5 kap. 9 §, och närmast före 5 kap. 9 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

Föreskrifter om anmälningar på papper

9 §

En anmälan enligt 2 kap. 1 § första stycket som ges in på papper måste ges in till Bolagsverket enligt föreskrifter som Bolagsverket får meddela.

1.3 Förslag till förordning om ändring i handelsregisterförordningen (1974:188)

Bolagsverket föreslår i fråga om handelsregisterförordningen (1974:188) att det ska införas en ny paragraf, 4 d §, av följande lydelse.

Föreslagen lydelse

4 d §

En ansökan eller anmälan enligt 4 § som ges in på papper måste ges in till Bolagsverket enligt föreskrifter som Bolagsverket får meddela.

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1992:308) om utländska filialer

Bolagsverket föreslår i fråga om förordningen (1992:308) om utländska filialer att 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

En anmälan för registrering av en filial enligt lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. ska göras skriftligen hos Bolagsverket (registreringsmyndigheten). Anmälan ska vara undertecknad av verkställande direktören.

En anmälan får överföras elektroniskt till registreringsmyndigheten och ska i så fall vara undertecknad med en elektronisk underskrift. Registreringsmyndigheten får meddela föreskrifter om sådan överföring och underskrift.

Föreslagen lydelse

1 §

En anmälan för registrering av en filial enligt lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. ska göras skriftligen hos Bolagsverket (registreringsmyndigheten). Anmälan ska vara undertecknad av verkställande direktören.

En anmälan får överföras elektroniskt till registreringsmyndigheten och ska i så fall vara undertecknad med en elektronisk underskrift. Registreringsmyndigheten får meddela föreskrifter om sådan överföring och underskrift.

En anmälan enligt första stycket som ges in på papper måste ges in till Bolagsverket enligt föreskrifter som Bolagsverket får meddela.

2 Överväganden gällande kravet att anmälningar på papper ska utformas på visst sätt

2.1 Underlätta digital hantering av uppgifter

Samhället digitaliseras i snabb takt. Inte minst myndigheter väljer att i allt större utsträckning införa digitala processer i sin verksamhet för sina mottagare och kunder. Även Bolagsverket strävar efter att bli mer digitalt och arbetar kontinuerligt med att utveckla och effektivisera handläggningen av ärenden. Ett led i det arbetet är att utarbeta moderna gränssnitt och metoder för Bolagsverket att interagera med andra intressenter.

Det finns dock företagare som väljer att ge in sina ärenden på papper i stället för digitalt, och så kommer det att vara under en övergångstid fram till dess att det i framtiden blir obligatoriskt eller faller sig naturligt att ge in ärenden enbart digitalt. För att förenkla, både för företagarna som väljer pappersinlämning och för Bolagsverket, ser verket ett behov av att med föreskrifter kunna vägleda dessa kunder att fylla i sina anmälningar på avsedda blanketter. Genom att ge Bolagsverket föreskriftsrätt skulle verket ges möjlighet att styra hur verket vill ha in anmälningar på papper. Därmed skulle verket kunna välja en exakt utformning av anmälan, vilket i sin tur skulle medföra det mest optimala sättet att få tillgång till, behandla och tillhandahålla uppgifter som hämtas ur anmälan.

2.2 Snabb och effektiv anpassning till behoven

I dag är det reglerat i bl.a. aktiebolagsförordningen (2005:559), förordningen (2018:759) om ekonomiska föreningar, handelsregisterförordningen (1974:188) och förordningen (1992:308) om utländska filialer hur anmälan för respektive ärende ska ges in. Det framgår inte av nämnda förordningar att exempelvis en specifik blankett ska användas när ärendet ges in på papper.

Bolagsverket ser ett behov av att mer specifikt kunna styra de kunder som väljer att lämna in sitt ärende på papper. Det skulle vara fördelaktigt att styra kunden mot att använda den blankett som Bolagsverket har för respektive ärendetyp. På så sätt kan uppgifterna i blanketten behandlas så snabbt och effektivt som möjligt.

2.3 Snabbare hantering av ärenden

Att ge Bolagsverket föreskriftsrätt för hur anmälningar som ges in på papper ska vara utformade skulle medföra kortare, säkrare och mer enhetlig handläggning av dessa ärenden. Genom föreskriftsrätten kan Bolagsverket dessutom bättre se till nyttan med just den form av anmälan som verket för stunden vill ha. Att det blir den form som Bolagsverket vill ha innebär att processerna hos Bolagsverket blir de mest optimala. Det i sin tur påverkar, som redan nämnts, ledtiderna hos verket i rätt riktning, vilket i sin tur är positivt för kunderna.

Bolagsverket menar alltså att verket bör kunna få bestämma hur formatet på pappersanmälningar ska vara eftersom det då bäst kan anpassas till den teknik som Bolagsverket har utvecklat vid mottagandet av dessa anmälningar. På så sätt kan ärendena skannas in, tolkas av skannern, uppgifterna kan läggas in med automatik för att uppnå en så effektiv och rättssäker handläggning som möjligt. Med egen föreskriftsrätt skulle Bolagsverket därför föreskriva formen för anmälan på ett sätt

som skulle gynna inte bara verket självt utan därmed även kunderna och andra aktörer som är beroende av verkets uppgifter.

3 Statistik

E-ingivningen av ärenden till Bolagsverket varierar beroende på ärendetyp. När det gäller nybildning av aktiebolag skickas majoriteten av ärendena in via verksamt.se. Även många företrädarändringar skickas in via verksamt.se. Andra ärendetyper såsom kapitaländringar (anmälan om nyemission, fondemission, minskning, teckningsoptioner, skuldebrev) skickas endast undantagsvis in via verksamt.se. Nedan visas en översikt över det totala antalet ärenden som skickats in till Bolagsverket under en viss period och vilken andel som skickats in digitalt.

Ärenden inlämnade mellan den 1 januari 2020 till den 15 juni 2021

	Totalt inkomna ärenden	Antal digitalt inlämnade ärenden	Andel digitalt ingivna ärenden av totala mängden ärenden
Aktiebolagsregistret	730 496	437 250	59,9 %
Handelsregistret	159 193	83 562	52,5 %
Föreningsregistret	88 413	53 454	60,5 %
Filialregistret	4 759	162	3,4 %

Det kan också i sammanhanget nämnas att av alla registreringsärenden som lämnades in till Bolagsverket under år 2020 var andelen digitalt inlämnade registreringsärenden 56 %. För år 2021 är prognosen 63,4 %.

Statistiken visar att det fortfarande är många företagare som av olika anledningar väljer att skicka in sin anmälan på papper istället för att använda Bolagsverkets e-tjänst på verksamt.se. Många som väljer att skicka in sin anmälan på papper använder Bolagsverkets blanketter. Bolagsverket har färdiga blanketter för de flesta olika ärendetyperna. Trots det väljer en del, bl.a. olika ombud, sina egna utformningar för att anmäla en viss händelse för registrering. Bolagsverket har inte någon statistikuppgift på exakt hur många av de som anmäler en händelse på papper som använder Bolagsverkets blanketter men handläggare på verkets ärendemottagning uppskattar att det rör sig om ca 30-35 % som *inte* använder verkets blanketter.

4 Konsekvenser av förslaget

4.1 Vilka berörs av förslaget?

Förslaget kommer att beröra alla de företag och företagare som väljer att skicka in anmälningar om registrering på papper och som hittills har valt sin egen utformning av anmälan. Beroende på ärendetyp kan det handla om både små och stora företag. Omsättningskretsen för förslaget är således vid.

4.2 Fördelar för företagen

Som nämnts ovan kommer fortfarande många anmälningar in till Bolagsverket på papper. Uppskattningsvis använder endast två tredjedelar Bolagsverkets framtagna blanketter. Om det föreskrevs att alla som skickar in anmälningar på papper måste

använda Bolagsverkets blanketter skulle det medföra en rad fördelar, inte minst för företagaren.

Bolagsverkets ärendemottagning tar dagligen emot tusentals anmälningar och ansökningar. Dessa skannas in i en modern skanner med stor kapacitet. Den har inbyggda kontroller som gör att den kan läsa av fält i verkets blanketter. Uppgifter kan sedan läggas in direkt i handläggningssystemet och kontrolleras av den handläggare som sedan ska granska ärendet. Den som använder Bolagsverkets blanketter får därmed en snabbare hantering genom möjligheten till kontroller redan vid ärendemottagningen. Att använda en och samma blankett medför att uppgifterna blir mer enhetliga, standardiserade och lättare att återanvända.

För den enskilda företagaren torde användningen av Bolagsverkets egna blanketter dessutom föranleda minskad administration genom att det bör vara lättare att följa en färdig mall än att själv tvingas informera sig om vilka uppgifter en viss anmälan måste innehålla. Minskad administration för företagarna brukar också medföra minskade kostnader för dem.

Det kan även vara så att om det införs föreskrifter som utesluter möjligheten att ge in egna utformade blanketter kan det i sig medföra att fler företag istället tar klivet och upptäcker fördelarna med digital ingivning, något som skulle innebära ännu fler fördelar för företagarna och samhället i stort.

4.3 Fördelar för näringslivet

Minskad administration och snabbare handläggning är till fördel för hela näringslivet. Företagen kommer igång snabbare med sin verksamhet och slipper ägna tid åt att själva utforma sina anmälningar.

Om företagen genom dessa tvingande föreskrifter kan komma att i allt högre grad upptäcka Bolagsverkets e-tjänster på verksamt.se blir det ännu mer nytta för näringslivet i stort.

4.4 Fördelar för Bolagsverket

Om alla de som väljer att skicka in sina anmälningar på papper använde Bolagsverkets egna blanketter skulle det medföra stora kostnadsbesparingar och tidsbesparingar genom att de manuella inslagen med att tolka anmälningarna då skulle minska högst väsentligt. Bolagsverkets egna blanketter kan skannern, som tidigare sagts, tolka automatiserat. Data från blanketten kan dessutom överföras automatiserat till ärendehandläggningssystemet. Uppgifterna från anmälningsblanketten kan alltså läggas in i registren på ett smidigare och snabbare sätt.

Dessa ärenden kommer att gå snabbare att registrera genom att de uppgifter som ska finnas med i anmälan verkligen finns med genom att företagaren använder sig av rätt blankett.

4.5 Eventuella nackdelar med förslaget

Bolagsverket kan inte se att förslaget skulle medföra några som helst nackdelar för företagen eller för samhället i stort. Tvärtom kommer förslaget medföra både snabbare och mer rättssäker hantering av uppgifterna i en pappersanmälan som

kommer in till Bolagsverket. För de företagare och ombud som väljer att fylla i uppgifter i en egen utformad blankett istället för att använda Bolagsverkets blanketter kan det förvisso initialt upplevas som en nackdel att de då ska tvingas att frånga sina egna mallar. Den nackdelen bör dock vara av övergående slag menar Bolagsverket.

4.6 Kostnadsmässiga konsekvenser

Förslaget kommer att medföra tids- och administrationsmässiga besparingar både för företagen och för Bolagsverket.

Den enskilde företagaren som använder Bolagsverkets egna blanketter kommer att uppleva en minskad administration genom att han eller hon då kan följa en färdig mall istället för att på egen hand behöva ta reda på vilka uppgifter en viss anmälan ska innehålla. Dessutom kommer förslaget att innebära att sådana anmälningar lättare kan hanteras av Bolagsverkets ärendehanteringssystem, vilket i sin tur påverkar handläggningstiderna.

För Bolagsverkets del bidrar förslaget till besparingar såtillvida att det befintliga ärendehanteringssystemet kan utnyttjas på bättre sätt med färre manuella inslag än om företagare och ombud ger in egna pappersanmälningar som systemet har svårt att läsa av och hantera maskinellt.

5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Ändringarna ska träda i kraft den 1 september 2022. Inga övergångsbestämmelser behöver införas.
--